

I kommissionens förslag finns i detta sammanhang reglering om behandling av personuppgifter för särskilda behov - Kapitel IX.

I artikel 80 kallad Behandling av personuppgifter och yttrandefriheten, framgår att medlemsstat ska besluta om undantag och avikelser från bestämmelserna i förordningen, bland om registrerades rättigheter, när det gäller behandling av personuppgifter som "sker uteslutande för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande". Eventuella undantag får endast ske om de är nödvändiga "för att förena rätten till integritet med reglerna om yttrandefrihet".²

Journalistförbundets uppfattning är att yttrandefrihet inte bara omfattar journalistiska, konstnärliga och litterära ändamål. Yttrande- och tryckfrihet är i Sverige en konstitutionell rättighet oavsett hur den uttrycks.

Att enligt kommissionens förslag begränsa rättigheterna till att omfatta något som åtminstone kan uppfattas som någon form av yrkesutövning kan vi inte acceptera. Journalistik är ingen skyddad verksamhet. Dessutom kan inte undantag för förordningens bestämmelser villkoras på det sätt kommissionen vill göra gällande.

Journalistförbundet avvisar därför artikel 80 i förslaget till förordning.

Vidare föreslår kommissionen i artikel 17 att en enskild person, som återkallar samtycke till registrering under vissa förutsättningar, ska ha rätt till att alla data om honom eller henne ska raderas. Dessutom ska den personuppgiftsansvarige, exempelvis en myndighet, som offentliggjort uppgifterna, "vidta alla rimliga åtgärder" att informera dem som uppgifterna spridits till att den enskild vill bli glömd.³

Radering ska dock ej ske om det gäller rätten att utöva yttrandefrihet enligt artikel 80. Journalistförbundet vill påminna om att det som huvudregel i såväl Tryckfrihetsförordningen som Yttrandefrihetsgrundlagen är förbjudet för en myndighet att efterfråga vem som vill ta del av allmän handling. En hänvisning till artikel 80 i kommissionens förslag blir alltså verkningslös eftersom rätten att begära ut handlingar inte bara avser journalistisk, konstnärlig eller litterär verksamhet utan gäller envar.

Förutom att artikel 17 därmed kan strida mot svensk grundlag, blir artikeln verkningslös eftersom det i många fall blir omöjligt att följa den. Dessutom

² Europeiska kommissionen, Förslag till förordning, COM(2012) 11 final, sid 96, svensk version

³ Do, sid 53

innebär artikeln att offentlighetsprincipen urholkas eftersom uppgifter försvinner på grund av enskilds begäran och inte enligt allmänna gallringsbestämmelser.

Journalistförbundet kan därför inte se att artikel 17 kan vara förenlig med svensk lag.

Kommissionens förslag är också utformad som en ”hanteringsmodell” som innebär att själva hanteringen av personuppgifter regleras från det att uppgifterna samlas in till dess de utplånas.

Den svenska personuppgiftslagen är istället konstruerad som en missbruksmodell, det vill säga att behandling av personuppgifter är tillåten så länge den inte kränker enskildas personliga integritet.

I likhet med regeringen förordar vi även i fortsättningen en missbruksmodell före hanteringsmodellen.

Slutligen vill Journalistförbundet påminna om att personuppgiftslagen redan idag kan innebära en begränsning av handlingsoffentligheten. I 21:7 offentlighets- och sekretesslagen (OSEK) stadgas att sekretess gäller för personuppgift om det kan antas att ett utlämnande skulle medföra att uppgiften behandlas i strid med personuppgiftslagen. Om kommissionens förordning går igenom, ser vi en uppenbar risk i att tillämpningen av 21:7 OSEK ytterligare kommer att öka sekretessen.

Med vänlig hälsning
SVENSKA JOURNALISTFÖRBUNDET

Jonas Nordling
Förbundsordförande